

Advies over het ontwerp van koninklijk besluit tot vaststelling van de minimumeisen voor het aanbrenge van milieuboodschappen op bouwproducten en het oprichten van een federale databank voor milieuproductverklaringen

- Op vraag van de Staatssecretaris voor Leefmilieu, Energie, Mobiliteit en Staatshervorming, de heer Melchior Wathelet, in een brief van 8 juli 2013
- Voorbereid door de werkgroep «Productnormen»¹
- Goedgekeurd door de Algemene Vergadering via schriftelijke procedure (zie Bijlage 1)
- De oorspronkelijke taal van dit advies is het Frans

1. Context

- [a] De Staatssecretaris voor Leefmilieu, Energie, Mobiliteit en Staatshervorming, de heer Melchior Wathelet, heeft een adviesaanvraag ingediend bij de Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling over het ontwerp van koninklijk besluit tot vaststelling van de minimumeisen voor het aanbrenge van milieuboodschappen op bouwproducten en het oprichten van een federale databank voor milieuproductverklaringen. In zijn brief van 8 juli 2013 vraagt hij dat het advies over deze ontwerp tekst binnen een termijn van 3 maanden wordt uitgebracht.
- [b] Het ter advies voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit heeft tot doel:
- 1.) een kader tot stand te brengen voor de fabrikanten die een milieuboodschap² willen aanbrenge op hun bouwproducten;
  - 2.) de structuur te creëren van een federale databank voor de registratie van milieuproductverklaringen³.

---

¹ Dit advies werd gezamenlijk voorbereid door de FRDO en de CRB en door beide Raden goedgekeurd.

² Milieuboodschap wordt gedefinieerd als een “*geschreven communicatie met inbegrip van symbolen over een of meerdere milieuaspecten van een product en dit op het product zelf, op de verpakking ervan of op elke andere drager die het product vergezelt [...]*”.

³ Een milieuproductverklaring is een “*een schriftelijke verklaring met gekwantificeerde informatie over een bepaalde set van milieu-impactindicatoren en bijkomende informatie gebaseerd op een levenscyclusanalyse [...]*”.

2. Advies

2.1. Algemene beschouwingen

- [1] De FRDO waardeert het ter advies voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit en ondersteunt de doelstelling ervan op het vlak van duurzaam bouwen, maar wil dat de context en motivering ervan nader worden bepaald.
- [2] De Raad vindt dat deze materie bovendien ook op Europees niveau zou moeten worden geharmoniseerd en wil dat de Europese Commissie dit initiatief op zich neemt voor de 28 lidstaten. Op die manier moet worden vermeden dat de oprichting van nationale databanken de informatie-uitwisseling zou bemoeilijken, waardoor de kosten voor de ondernemingen en eindgebruikers alleen maar zouden oplopen.
- [3] De FRDO vraagt daarnaast dat de Franse versie van het te herziene ontwerp van koninklijk besluit zorgvuldig nagelezen zou worden om de kwaliteit ervan te verbeteren en ervoor te zorgen dat de versies goed met elkaar overeenstemmen.

2.2. Titel, toepassingsgebied en definities

- [4] De Raad stelt vast dat de titel van het te herziene ontwerp van koninklijk besluit tot verwarring kan leiden aangezien deze tekst, naast de minimumeisen voor milieuboodschappen, geen minimumeisen vastlegt voor het oprichten van een federale databank, maar eerder voor de registratie van milieuproductverklaringen in een federale databank⁴.

Deze tekst zou bijgevolg de volgende titel kunnen dragen: “koninklijk besluit tot vaststelling van de minimumeisen voor het aanbrenge van milieuboodschappen op bouwproducten en voor de registratie van milieuproductverklaringen in een databank”.

- [5] De FRDO is van oordeel dat het toepassingsgebied van het ter advies voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit zou moeten worden gedefinieerd volgens verordening (EU) nr. 305/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 9 maart 2011 tot vaststelling van geharmoniseerde voorwaarden voor het verhandelen van bouwproducten en hij begrijpt dat alle producten worden bedoeld behalve elektrische en elektronische installaties en luchtbehandelingstechnieken zoals airconditioning, verwarming en ventilatie, producten waarvan de kwestie van hun milieu-impact behandeld wordt door andere reglementeringen.

De Raad stelt daarom voor om het 1^e artikel, alinea 2, van het voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit als volgt te formuleren:

“Dit besluit is van toepassing op alle bouwproducten zoals omschreven in verordening (EU) nr. 305/2011 waarbij het op de markt brengen of het in de handel brengen gebeurt op de Belgische markt, met uitzondering van elektrische en elektronische installaties evenals van luchtbehandelingstechnieken.”

- [6] Om ieder misverstand te vermijden, wil de Raad dat in het te herziene ontwerp van koninklijk besluit uitdrukkelijk wordt aangeduid dat de definities van voornoemde verordening (EU) nr. 305/2011 van toepassing blijven, door te vermelden dat de definities bedoeld in artikel 2 van het ter advies voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit onverminderd die van de bovenvermelde verordening zijn.

---

⁴ Art. 1, al. 1, van het te herziene ontwerp van koninklijk besluit zou bijgevolg als volgt kunnen worden opgesteld: “Dit besluit bepaalt de voorwaarden voor het op de markt aanbieden en in de handel brengen van bouwproducten met milieuboodschappen en voor de registratie van milieuproductverklaringen in een federale databank”.

2.3. Reglementering via verwijzing

- [7] De FRDO spreekt zijn voorbehoud uit wat de wijze van reglementering via verwijzing betreft, wanneer die de lezer verwijst naar normalisatiewerken (ISO, DIN, CEN,...) die niet onmiddellijk noch gratis toegankelijk zijn. Hij meent dat die normen vlot toegankelijk zouden moeten zijn voor de verschillende actoren.

2.4. Vrijwillige werkwijze

- [8] De Raad merkt op dat het systeem van de milieuboodschappen op vrijwillige basis verloopt, hoewel het ter advies voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit niet eenduidig is in dit standpunt (met name in zijn artikel 14, § 2). Hij vraagt bijgevolg dat de vrijwillige aard van de milieuboodschappen duidelijker tot uiting zou worden gebracht in het te herziene ontwerp van koninklijk besluit⁵.
- [9] De FRDO stelt voor om na enkele jaren de economische, ecologische, technische impact van dit systeem en de gevolgen ervan voor de gebruikers samen met alle betrokken stakeholders te evalueren om na te gaan of het eventueel kan worden veralgemeend. Daarbij wordt erop toegezien dat de buitenlandse producenten aan dezelfde verplichtingen worden onderworpen als de Belgische producenten om laatstgenoemden niet te benadelen.

2.5. Overlegorgaan

- [10] De FRDO wil dat de samenstelling van het horizontale overlegorgaan wordt uitgebreid naar andere soorten actoren.

2.6. Databank

- [11] De Raad vraagt dat artikel 7, alinea 7, van het ter advies voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit duidelijk bepaalt dat de in dat artikel vermelde overgangperiode van twee jaar tot doel heeft de ondernemingen voldoende tijd te gunnen om ze over te laten gaan tot de verificatie alvorens deze tekst van kracht wordt, zodat de fabrikanten het attest van verificatie zouden kunnen bijvoegen dat nodig is voor de registratie in de databank.

De Raad vraagt eveneens dat voor de reeds geregistreerde producten geen verificatie wordt geëist.

- [12] De FRDO wil dat overlegd wordt over het beheer van de databank, de kwestie van het eigendom van de gegevens en van de financiering van het systeem. De Raad betreurt dat geen enkele impactanalyse werd uitgevoerd: de financiële gevolgen van het te herziene ontwerp van koninklijk besluit voor de betrokken ondernemingen zijn dan ook niet gekend. In het belang van de transparantie en het reactief beheer dringt de FRDO er bijgevolg op aan het financieringsluik van de databank uitdrukkelijk te formuleren in overleg met alle betrokken actoren.
- [13] De Raad vindt bovendien dat een mogelijke interactie zou moeten worden voorzien met de databanken van de buurlanden (ten minste Frankrijk, Nederland en Duitsland). Zo zou de Belgische databank zoveel mogelijk moeten overeenstemmen met de buitenlandse databanken en zou ze voldoende flexibel moeten zijn opgebouwd, zodat gegevens snel kunnen worden uitgewisseld en tegelijk ook gebruik kan worden gemaakt van de experimenten die al in het buitenland werden uitgevoerd om het systeem te verbeteren.
- [14] De FRDO vindt ook dat de databank zich zou moeten kunnen ontwikkelen naargelang van de wetgeving, de Europese normalisatie en de noden van de gebruikers.
- [15] Tot slot vindt de Raad het belangrijk dat de databank gezamenlijk wordt beheerd door de betrokken actoren voor een optimaal beheer en gebruik ervan.

---

⁵ Art. 14, § 2, zou aldus verduidelijkt kunnen worden door te vermelden dat het hier gaat om bouwproducten *zoals bedoeld in artikel 1*.

2.7. Procedurekosten

[16] De Raad stelt vast dat bijkomende indicatoren, bedoeld in Bijlage 1 van het te herziene ontwerp van koninklijk besluit, op 1 januari 2017 van toepassing worden en vraagt te vermijden dat ondernemingen die voorheen een milieuproductverklaring hebben ingediend een nieuwe zouden moeten indienen die rekening houdt met die nieuwe indicatoren, met alle daaraan verbonden kosten.

[17] De financiering van de databank zal aanzienlijke interne kosten met zich meebrengen. Volgens de FRDO is het van essentieel belang erop toe te zien dat de aan de registratie verbonden externe kosten beperkt zijn om de milieuverklaringen in de toekomst te stimuleren en te ontwikkelen.

Aangezien in België blijkbaar een bedrag van € 100 tot € 200 zou worden gevraagd voor de registratie van elke milieuproductverklaring, vreest de FRDO dat dit systeem aanzienlijke kosten zou veroorzaken voor de ondernemingen indien de overige lidstaten een soortgelijke procedure zouden invoeren; het bedrag zou immers telkens moeten worden vermenigvuldigd met het aantal te registreren verklaringen en het aantal lidstaten waar de registratie gebeurt.

Daarom is de Raad voorstander van een systeem waarin de milieuproductverklaringen wederzijds worden erkend.

2.8. Technische beschouwingen

[18] De Raad stelt voor om ook toelating te geven om de inhoud van de milieuproductverklaringen bedoeld in artikel 3, § 1, alinea 4 van het ter advies voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit eveneens in het Duits te registreren.

[19] Wat artikel 3, § 1, alinea 8, en artikel 6 van het voorliggende ontwerp van koninklijk besluit betreft, vraagt de Raad dat wel degelijk rekening wordt gehouden met de vertrouwelijke aard van bepaalde indicatoren om de bescherming van fabrieksgeheimen te garanderen.

[20] Aangezien marktdeelnemers regelmatig komen en gaan als gevolg van de dynamiek op de markt, stelt de FRDO voor om artikel 4, alinea 2, 1°, van het voorliggende ontwerp van koninklijk besluit aan te passen, zodat de lijst van de marktdeelnemers met een collectieve milieuproductverklaring op dynamische wijze kan worden beheerd, volgens de ontwikkelingen op de markt.

[21] De Raad wil weten welke de elementen zijn die de typische levensduur zouden kunnen bewijzen van een product bedoeld in artikel 9, alinea 2, 4°, van het ter advies voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit.

[22] De FRDO vraagt dat de functionele eenheden, vermeld in artikel 10 van het voorliggende ontwerp van koninklijk besluit, in overleg met de betrokken sectoren worden vastgelegd.

Het zou eveneens wenselijk zijn de specifieke regels voor bepaalde productgroepen, bedoeld in artikel 10, alinea 2, van het voorliggende ontwerp van koninklijk besluit, ook in overleg met de betrokken sector vast te leggen.

[23] De Raad stelt vast dat bepaalde van de indicatoren, bedoeld in Bijlage 2 van het ter advies voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit, worden bepaald door het *Joint Research Centre* van de Europese Commissie en dat die niet beschikken over een methodologie die op Europees niveau is geharmoniseerd in de norm EN 15804.

[24] Tot slot vindt de FRDO dat het feit dat bepaalde milieuboodschappen worden vrijgesteld van een milieuverklaring (zoals is voorzien in Bijlage 3, punt 2, van het ter advies voorgelegde koninklijk besluit) niet te rechtvaardigen is en dat deze uitzondering bijgevolg zou moeten worden geschrapt.

Bijlage 1. Stemgerechtigde leden van de algemene vergadering die hebben deelgenomen aan de stemming voor dit advies

- De 3 ondervoorzitters:
O. Van der Maren, M. Verjans, L. Cloots
- 2 van de 3 vertegenwoordigers van de niet-gouvernementele organisaties voor milieubescherming:
S. Leemans (WWF), M. Bienstman (BBL)
- 2 van de 3 vertegenwoordigers van de niet-gouvernementele organisaties voor Ontwikkelingssamenwerking:
V. Rigot (CNCD-11.11.11), B. Gloire (Oxfam)
- De 6 vertegenwoordigers van de werknemersorganisaties:
D. Van Oudenhoven (ACLVB), C. Rolin (ACV), B. De Wel (ACV), D. Van Daele (ABVV), C. Verdoot (ABVV), S. Storme (ABVV)
- De 6 vertegenwoordigers van de werkgeversorganisaties:
G. Vancronenburg (VBO), P. Vanden Abeele (UNIZO), A. Nachtergaele (FEVIA), F. Van Tiggelen (Essenscia), M.-L. Semaille (FWA), C. De Buyser (UCM)
- De 2 vertegenwoordigers van de jeugdorganisaties:
O. Beys (Vlaamse Jeugdraad), L. Fastrez (Conseil de la Jeunesse)

Totaal: 21 van de 24 stemgerechtigde leden

Bijlage 2. Vergaderingen voor de voorbereiding van dit advies

De werkgroep "Productnormen" van de FRDO vergaderde met de leden van de CRB op 24 juni en 3 september 2013 om dit advies voor te bereiden.

Bijlage 3. Personen die meewerkten aan de voorbereiding van dit advies

- Prof. Luc LAVRYSEN (UGent, voorzitter van de werkgroep)

Leden en hun vertegenwoordigers

- Mevr. Vanessa BIEBEL (FEB)
- De hr. Ben BREEUR (Febelgra)
- Mevr. Tine CATTOOR (essenscia)
- Mevr. Laurie DUFOURNI (FBB-Fedicer)
- De hr. Bert DE WEL (ACV)
- De hr. Laurent HELLEBAUT (AGORIA)
- Mevr. Bente JANSSENS (COMEOS)
- De hr. Thomas MOUREAU (CRIOC)
- De hr. Christian ROUSSEAU (Test Achats)
- De hr. Fredrik SNOECK (ACV)
- De hr. Daniel VAN DAELE (FGTB)
- Mevr. Diana VAN OUDENHOVEN (CGSLB)
- De hr. Piet VAN THOURNOUT (Fedustria)
- Mevr. Marie VANDEN BERGHE (DETIC)
- De hr. Petri VEN (Federplast)

- De hr. Frederick WARZEE (DETIC)
- Mevr. Valérie XHONNEUX (IEW)

Uitgenodigde expert

- De hr. Dieter DE LATHAUWER (SPF SPSCAE)

Secretariaat

- De hr. Jan DE SMEDT (FRDO)
- De hr. Alexis DALL'ASTA (FRDO)
- Mevr. Céline MOUFFE (CRB)
- De hr. Arnaud JOSKIN (CRB)